

KJJK ainekava põhikoolile	Ainevaldkond: eesti keel ja kirjandus	Õppeaine: eesti keel
Kooliaste: II	Klass: 4. kl	Tundide arv nädalas: 6 t
Õppeaine kirjeldus (sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused)		
<p>Eesti keele valdamine kõnes ja kirjas on eeldus selleks, et eesti kool saaks seista rahvuse ja kultuuri säilimise ja arengu eest.</p> <p>Eesti keele õpetusega taotletakse õpilaste mõtestatud keelekasutust ja keskendutakse praktilise keeleoskuse kujunemisele. Emakeele õpetamine toetub lapse kõnes juba olemas olevate keelestruktuuride teadvustamisele.</p> <p>Ainesisu ülesehitus lähtub keeleteemadest, kuid peab ühevõrra tähtsaks nii sõna-, lause- kui ka tekstitasandit. Tekstiõpetust käsitatakse kui keeleõpetuse lahutamatu osa, mis keskendub võrdselt tekstiloomele ja teksti mõistmisele.</p> <p>Õpetamisel taotletakse funktsionaalse kirjaoskuse omandamist. Loetakse eakohaseid metatekste, mis käsitlevad eelkõige eesti keele alast teavet. Õpitakse kasutama erinevaid lugemisstrateegiaid, mis toetavad tekstist arusaamist.</p> <p>Ainekavas on järgitud teadmiste-oskuste omandamise kindluse põhimõtet. Et oskused saaksid kinnistuda, on õppimises oluline koht kordamisel. Hea emakeeleoskuse saavutamise nimel on otstarbekas kõikide õpitavate teemade juures silmas pidada järgmisi aspekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● mõtlemis- ja väljendusoskuse arendamine; ● tähenduse mõistmine ja keeletunnetuse arendamine; ● sõnavara laiendamine, sõnaliikide tundmaõppimine; ● ortoeepia ja ortograafia kinnistamine; ● lausete moodustamine ja tekstiloome; ● eesti keele sõnaraamatute, teatmeteoste ja õpikute kasutamine nii füüsilisel kujul kui ka veebis. 		
Õpitulemused (sh üldpädevused)		Õppesisu

Õpilane oskab:

- kõikidehäälikute pikkusikirjas õigesti märkida;
- kirjutada *g, b, d* sagedamini kasutatavate võõrsõnade alguses;

Lugemine:

- eakohaste tekstide lugemine ja mõistmine;
- vanasõnad ja kõnekäänud;
- sõnade mitmetähenduslikkus;
- sünonüümid ja antonüümid;

- kirjutada õigesti *g, b, d* s-i kõrval (*jalgsi, kärbsed; jõudsin, nõudsin*);
- märkida sulghäälikuid ülipika täishääliku ja täishäälikuühendi järel (*eite, taati; saabas, saapad*);
- kasutada koma loetelus;
- kasutada suurt ja väikest algustähte ajalehtede, ajakirjade ja teoste pealkirjades, keelte ja rahvuste, õppeainete, kuude, nädalapäevade, rahvakalendri tähtpäevade ja ilmakaarte nimetustes;
- moodustada liitsõnu ja neid kirjutada;
- kirjutada *lt* -lõpuliselt sõnu (*laualt, riulilt; julgelt, rõõmsalt*);
- kirjutada etteütlust pikkusega 50 - 55 sõna õpitud keelendite ulatuses;
- kirjutada eakohast ümberjutustust;
- kirjutada eakohast jutukest;
- jutustada loetust minavormis;
- jutustada olevikus ja minevikus;
- loetud teksti kavastada ja selle järgi jutustada.
- Õpilane on läbi lugenud neli lasteraamatut.

Üldpädevused

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Õpilane:

- austab vaimseid ja kultuuriväärtusi (keelee kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa);
- väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning arendab teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse;
- kasutab sündmuste, nähtuste või seisukohtade erinevate tahkude väljatoomisel rollimängu, dramatiseeringut, diskussiooni, väitlust, intervjuud vms;

- luuletus (meeleolu, teema);
- riim (alg- ja lõppriim);
- koomiks;
- trükised (raamat, ajaleht, ajakiri);
- teatmeteoste kasutamine.

Suuline eneseväljendus:

- eakohaste tekstide jutustamine klassis koostatud kava alusel;
- tegelaste käitumise motiivide analüüs ja põhjus-tagajärg suhete leidmine;
- suuline kokkuvõtte loetud ja kuuludud tekstist etteantud suuniste järgi.

Kirjutamine

Õigekiri:

- häälikute liigid (täis- ja kaashäälikud);
- kõikide häälikute pikkused ja õigekiri;
- *g, b, d* võõrsõnade alguses;
- *g, b, d* s-i kõrval (*jalgsi, kärbsed*);
- ülipikk sulghäälik ülipika täishääliku ja täishäälikuühendi järel (*Taat aitas eite.*);
- *lt*-lõpuliste sõnade õigekiri (*laualt, riulilt, julgelt, rõõmsalt*);
- *lik*-lõpuliste sõnade õigekiri (*õnneliku, õnnelikku*);
- suurtäht nimedes, suur ja väike algustäht ajalehtede, ajakirjade ja teoste pealkirjades, keelte ja rahvuste, õppeainete, kuude, nädalapäevade, rahvakalendri tähtpäevade ja ilmakaarte nimetustes;
- loetelu komad;
- rooma numbrite kirjutamine;
- liitsõnade moodustamine ja õigekiri;
- nimi-, omadus-, tegu-, arv-, ase- ja sidesõnad;
- olevik, minevik;
- jaatav ja eitav kõne;
- liht- ja liitlause;

- tähtsustab kirjalike tööde korrektset vormistamist nii paber kandjal kui ka arvutis.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Õpilane:

- otsekõne saatelause järel.

Tekstiloome:

- ümberjutustuse kirjutamine;

- on haaratud klassivestlustesse, paaris- ja rühmatöösse;
- kuulab eesmärgistatult kaasõpilasi ja õpetajat;
- tegutseb kuuldu põhjal, annab kuuldule hinnanguid;
- arendab suulist vestlust ja avaldab arvamust;
- peab kinni rühmasisestest kokkulepetest ja käitumismallidest.

Enesemääratluspädevus

Õpilane:

- analüüsib ja kirjeldab ennast ja teisi, annab edasi enesekohast informatsiooni (omadusi, tundeid, mõtteid, võimeid, käitumist);
- kujutab sündmusi ja tegelasi skemaatiliselt, kasutades diskussioonivõrku, loo kaardistamist, sündmuspaiga skeemi, Venni diagrammi vms;
- lööb kaasa töös aktiivõppemeetoditega (rollimäng, dramatiseering, väitlus, suunatud diskussioon jms).

Õpipädevus

Õpilane:

- kaardistab ideid ja kavastab teksti;
- arendab protsesskirjutamise oskust;
- kasutab erinevaid kuulamis- ja lugemisstrateegiaid, nt kaaslase jutu reflekteerimine, kõneleja märguannete tähelepanemine (olulise rõhutamine, näoilmed, žestid), kujutluspiltide loomine (seosed varem kogetuga, antud tegelaste vahel, sündmuspaigates jms);
- teeb märkmeid eesmärgipäraselt (kaart, plaan, joonis, sõnapilv, ajatelg, nimekiri) ja rühmitab infot (tabel, märksõnaskeem vms);
- planeerib efektiivselt oma aega ning püstitab realistlikke eesmäärke.

- jutukese kirjutamine;
- kirjalik kokkuvõtte kuulnud ja loetud tekstist etteantud suuniste järgi; • luuletuse kirjutamine.

Terviklikult käsitletavaid teoseid (valik)

Jutte laste elust:

- A. Kivirähk “Sirli, Siim ja saladused”
- J. Parijõgi “Kui isa kinkis raamatuid”
- A. Pervik “Arabella, mereröövli tütar”
- H. Käit “Eksinud”
- L. Lilleste “Murdvargus koolis”

Loodusest ja loomadest:

- A. Reinla “Teofrastus”
- K. Kass “Kasper ja viis tarka kassi”
- F. Tuglas “Siil”

Loodusest ja inimesest (tervishoid, keskkond ja säästev areng):

- I. Tomuski raamatud
- R. Reinaus “Täiesti tavaline perekond”/ “Kuidas mu isa endale uue naise sai”/ “Saladuslik päevik”

Muinasjutte meilt ja mujalt:

- W. Hauff “Kääbus nina”

Luuleraamatuid:

- E. Enno luuleraamat omal valikul
- O. Arder luuleraamat omal valikul • V. Luik luuleraamat omal valikul
- H. Mänd luuleraamat omal valikul
- I. Trull luuleraamat omal valikul

<p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arendab teabetekstide abil oskust lugeda teabegraafikat; 	
<ul style="list-style-type: none"> • koostab teksti põhjal ajatelge, märksõnaskaemi, mõistekaarti, Venni diagrammi, mandalat jms; • valib info rühmitamiseks, seoste loomiseks ja üldistamiseks sobivad mudelid; • teeb skeemide/ kirjutamismudelite järgi loetust kokkuvõtet, kirjeldab ja võrdleb sündmusi/ tegelasi nii suuliselt kui ka kirjalikult; • õpilane arutleb, põhjendab ja argumenteerib skeemide/ diagrammide põhjal loogiliselt; • kirjutab põhi- ja järgarve nii sõnade kui ka numbritega, loeb ning käänab arvsõnu. <p>Ettevõtlikkuspädevus Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostab õppeaasta jooksul endale õpimapi; • aitab korraldada klassi- ja kooliüritusi. <p>Digipädevus Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab õppetöös moodsat riistvara (fotoaparaadid, nutitelefonid, tahvelarvutid, diktofonid, arvutid) ettekannete tegemiseks ja loovülesannete juures, nt teksti täiendamisel foto või videoga; • kasutab kaasaegseid elektroonilisi infootsingutehnikaid; • kasutab digitaalseid õigekeelsus- ja sõnavaraallikaid; • koostab ja toimetab tekste tekstitöötlusprogrammides, nt Google Drive'is. 	
<p>Põhimõisted:</p>	

rooma number, olevik, minevik, jaatus, eitus, liht- ja liitlause, otsekõne, saatelause, loetelu, antonüüm, sünonüüm, kõnekäänd, riim, trükis, koomiks.

Praktilised tööd ja lõiming kooliüritustega/õppeainetega

Eesti keel on **kõikide õppeainete õppimise vahend ja lõimingu lähtealus** õppeprotsessis. Kõiki õppeaineid õpitakse emakeele abil ja igal õppeainel on oma unikaalsed (samuti üldised) keelenõuded, seetõttu on keelalise suhtlemise oskuste kujunemisel igal õppeainel oma spetsiifilised, aga ka üldised ülesanded. Eesti keele õpe näitab kätte suhted keele, mõtlemise ja õppimise vahel. Emakeeles õpitu on rakendatav kõikides õppeainetes.

Lõiming kooliüritustega (arendab potentsiaalselt pea kõiki üldpädevusi, nt kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, ettevõtlikkuspädevus, digipädevus):

- kadri- ja mardipäev
- jõulupidu
- eesti kirjanduse päev
- EV aastapäev
- emakeelepäev ja eesti keele nädal
- KIKO-klubi üritus
- Etluskonkurss
- Cooli lehte artiklite kirjutamine
- kino ja teatri ühiskülastused
- Koostöö Kohtla-Järve Lasteraamatukoguga

Teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;
- loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;
- kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;
- kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
- väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.